

Lectori salutem!

A *Szabolcs-szatmár-beregi Szemle* különszáma a *Lónyay 200 Emlékév* kiadványaihoz csatlakozik. Szerkesztőségünk abban a reményben adja közre a 2022-ben keletkezett tanulmányokat, hogy általuk sikerül a XIX. század jelentős politikusának, államférfijának alakját közelebb hozni a ma olvasójához.

Ennek érdekében a lapban közzétett tizenhárom dolgozatot két nagyobb egységre bontottuk. Az első részbe a Lónyay családdal kapcsolatos írások kerültek (Varga János: „... ide V. Naményba hozattatván meg hidegedett tetemei”. *A naményi Lónyayak az anyakönyvek bejegyzéseiben*; Hamza Gábor: *Lónyay Menyhért. Portrévázlat*; Zsoldos Ildikó: *Herceg Odescalchi Zoárdné gróf Lónyay Pálma I. világháborús szerepvállalásai*; Bagyura János: *Solymászat Magyarországon. Odescalchi Jenő Zoárd emlékére*; Holmár Zoltán: *Egy aranyarsarkanytús vitéz a Lónyay családból*).

A második egység tanulmányai Lónyay Menyhért közéleti szerepvállalásainak máig ható tanulságait elemzik, kiemelve a Széchenyi nyomán tevékenykedő politikusnak a Tisza és a nyírvizek szabályozásában végzett munkáját csakúgy, mint a tudományos, az oktatási és az egyházi téren kifejtett munkásságát (Horváth István: *Lónyay Menyhért társulati tevékenysége, szerepe a Tisza szabályozásában*; Ámik Ákos: *Lónyay Menyhért tevékenysége a nyírvizek szabályozása körüli vitákban*; Hermann Róbert: *Egy ismert-ismeretlen napló titkai. Lónyay Menyhért naplójegyzetei az 1847–1848. évi utolsó rendi országgyűlésről*; Lácza Magdolna: *A Széchenyi terveit megvalósító Lónyayak*; Sári-Szabó Katalin: *Lónyay Menyhért és az iskoláügy. Vita az állam – protestáns közép- és felsőfokú iskolák felett gyakorolt – főfelügyeleti jogáról*; Szakály Sándor: *Dr. nagylónyai és vásárosnaményi Lónyay Menyhért gróf, a Magyar Tudományos Akadémia élén (1871–1884)*; Szatmári Judit: *Gróf Lónyay Menyhért, a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka*; Szilágyi László: *A dualizmus kori választások tétje. Lónyay Menyhért politikai pályája*).

A publikált művek tudományos alapossággal, mégis olvasmányosan megírt szövegek, amelyek nemcsak a történészek számára lehetnek izgalmasak és tanulságosak, hanem pedagógusok, egyetemisták, illetve a korszak iránt érdeklődő nem-történész értelmiségiek számára is.

Egyetértően idézhetem végül a Lónyay munkásságát legjobban ismerő Cieger Andrást, aki szerint „Lónyay Menyhért pályájának tanulmányozásával közelebb kerülhetünk egyrészt azon reformkori nemzedék életének a megértéséhez, amely hosszú küzdelem és számos kudarc ellenére is képes volt megteremtteni a polgári Magyarország kialakulásának és virágzásának politikai és gazdasági feltételeit, kereteit. Másrészt Lónyay portréja rávilágíthat arra is, hogy a nemzedéki egyezéseken túl melyek voltak életpályája eltérő vonásai (Lónyay szakismeretei, életvezetési elvei, vagyonosodása, bukása, családi élete, stb.). Különösen tanulságos lehet ez a vizsgálat egy olyan személy esetében, aki egyszerre volt politikus (miniszterelnök), pénzügyi szakember, akadémiai elnök, vállalkozó, több tízezer hold birtokosa és családjának vezére.”

Dr. Karádi Zsolt PhD
főszerkesztő